

Acordul de Asociere și Zona de Liber Schimb Aprofundată și Cuprinzătoare dintre UE și Republica Moldova

Acordul de Asociere (AA) Republica Moldova–Uniunea Europeană este un tratat internațional încheiat între Republica Moldova, pe de-o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, care prevede intensificarea relațiilor economice și politice între părți. La data de 28 iunie 2014, cabinetul de miniștri din R. Moldova a aprobat proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, semnat pe 27 iunie 2014 la Bruxelles. Acest acord include și Zona de Liber Schimb Aprofundată și Cuprinzătoare (ZLSAC), care a intrat în vigoare în 2016 și vizează reducerea barierelor din calea comerțului între UE și Republica Moldova. Pentru Georgia și Republica Moldova există prevederi importante inclusiv în ceea ce privește prevenirea conflictelor, gestionarea crizelor și stabilitatea regională. Acestea contribuie la construirea unei integrări mai profunde atât din punct de vedere politic, cât și economic între R. Moldova și UE.

Beneficiile și implicațiile intrării în vigoare a Acordului de Asociere / Zona de liber schimb aprofundată și cuprinzătoare dintre UE și Republica Moldova între anii 2014-2019

AA și ZLSAC au contribuit semnificativ la consolidarea relațiilor economice și politice, precum și la întărirea comerțului între cele două părți. Sprijinul și asistența UE pentru reformele democratice din Republica Moldova au contribuit la generarea a diverse beneficii concrete pentru cetățenii moldoveni. Astfel, începând cu 2014 Acordurile de Asociere și de Liber Schimb au un impact pozitiv în următoarele domenii:

CONSOLIDAREA STATULUI DE DREPT:

UE continuă să acorde o mare importanță consolidării standardelor democratice, statului de drept și eforturilor de a pune capăt corupției la nivel înalt în R. Moldova. Asistența UE în Moldova se bazează pe condiționalitate strictă și este legată de progrese satisfăcătoare în reforme. În 2018, ca o consecință a retrocedării principiilor democratice și a statului de drept, UE și-a recalibrat asistența pentru Moldova.

În urma schimbării guvernului din noiembrie 2019, UE și-a amintit angajamentul de a oferi beneficii concrete cetățenilor Republicii Moldova și de a colabora cu cei din Republica Moldova care susțin procesul de reformă pe baza principiului condiționalității și respectului față de statul de drept și standardele democratice.

În 2019, UE a lansat un program de 8 milioane de euro pentru a contribui la prevenirea și combaterea corupției, în special prin creșterea nivelului de participare a cetățenilor la luarea deciziilor. Datorită sprijinului bugetului UE privind reforma poliției, prezența femeilor în poliție a crescut la aproape 18% la sfârșitul anului 2018, comparativ cu 14% în 2015.

CONECTIVITATE ÎNBUNĂTĂȚITĂ: În jur de 700 de kilometri de drumuri au fost sau vor fi reabilitate în Republica Moldova, datorită sprijinului UE. Transportul public a fost îmbunătățit la Chișinău și Bălți cu noi troleibuze. Sisteme de încălzire cu biomasă au fost instalate în peste 225 de școli, grădinițe și centre comunitare, oferind modalități de încălzire mai ieftine și diversificând sursele de energie ale țării. 47 din aceste locații au fost echipate și cu sisteme solare de apă caldă. Au fost înființate 35 de noi afaceri și au fost create peste 400 de noi locuri de muncă în domeniul biomasei. Noi infrastructuri de alimentare cu apă potabilă au fost construite cu sprijinul UE în municipalitățile Nisporeni, Vărzărești și Grozești. Drept urmare, aproximativ 15.700 de persoane au acces la apă potabilă.

De asemenea, UE va sprijini financiar o interconectare a energiei electrice între R. Moldova și UE. Aceste proiecte vizează creșterea securității energetice și a competitivității pe piața energetică din R. Moldova. De asemenea, UE a sprijinit interconectarea de gaze dintre Moldova (Ungheni) și UE (Iași în România). În mod similar, UE va finanța sau interconecta energia electrică între R. Moldova și UE. Proiectul de față vizează crearea securității energetice și a competitivității pe piața energetică a R. Moldova.

COOPERARE LA NIVELUL SOCIETĂȚII: UE continuă să sprijine în mod activ societatea civilă din Moldova, inclusiv prin crearea de legături între organizațiile societății civile de pe ambele maluri ale Nistrului, prin măsuri de consolidare a încrederii. Începând cu 28 aprilie 2014, cetățenii moldoveni cu pașaport biometric pot călători în spațiul Schengen fără viză. Până în prezent, peste 1,5 milioane de cetățeni moldoveni au beneficiat de regimul fără vize. Totodată, în anii 2015-2019, aproape 900 de studenți și personal academic au beneficiat de mobilitatea academică Erasmus + între Moldova și UE. Peste 3.000 de tineri din Moldova au luat parte la proiecte de educație non-formală finanțate de UE, care organizează schimburi scurte, instruirii, evenimente comune și oferă oportunități de voluntariat.

TRANSNISTRIA: UE participă ca observator la procesul de negocieri 5 + 2 privind soluționarea conflictului transnistrean, continuând să sprijine un acord pașnic bazat pe suveranitatea și integritatea teritorială a R. Moldova, cu un statut special pentru Transnistria. UE susține măsuri de consolidare a încrederii menite să favorizeze dezvoltarea regională în Georgia și să faciliteze soluționarea conflictului transnistrean prin creșterea încrederii dintre Chișinău și Tiraspol prin inițiative comune care implică părțile ambele părți interesate.

SECURIZAREA FRONTIERILOR R. MOLDOVA: Misiunea de asistență la frontiera Uniunii Europene (EUBAM) în R. Moldova și Ucraina a fost lansată în 2005. Scopul EUBAM este de a sprijini eforturile R. Moldovei și Ucrainei de a gestiona eficient frontiera comună și de a sprijini activ măsuri concrete care contribuie la reglementarea conflictului transnistrean.

COOPERAREA ÎN OPERAȚIUNILE DE GESTIONARE A CRIZELOR: R. Moldova este unul dintre statele din afara UE care participă la Misiunile și operațiunile politicii comune de securitate și apărare a UE (CSDP). Experții moldoveni au contribuit la Misiunea UE de instruire din Mali și la Misiunea UE de consultanță militară din Republica Centrafricană. UE continuă să ofere R. Moldova sprijin consultativ referitor la reforma sectorului de securitate.

Sursa: <https://www.consilium.europa.eu/media/44401/685-annex-5-e-moldova-factsheet.pdf>

Impactul AA și ZLSAC asupra relațiilor economice și comerciale dintre Uniunea Europeană și R. Moldova

DEZVOLTAREA ECONOMIEI: Uniunea Europeană este cel mai important partener comercial al Moldovei, reprezentând 54% din comerțul său total, urmată de Rusia (10%) și China (7%). Aproximativ 64% din exporturile moldovenești sunt destinate pieței UE:

- Moldova se află pe locul 59 în rândul partenerilor comerciali ai UE, cu o cifră de afaceri totală de 4,7 miliarde Euro în 2019, cu o creștere de aproximativ 40% din 2015.
- Exporturile UE în Moldova s-au ridicat în 2019 la 2,9 miliarde de euro, cu o creștere de 8,5% față de 2018. Exporturile cheie ale UE sunt combustibili minerali, mașini electrice și vehicule.
- Importurile UE din Moldova au scăzut ușor cu 2,7% în 2018-2019, de la 1,83 miliarde Euro la 1,78 miliarde EUR în 2019, dar rămân stabile după o creștere din anii precedenți. Principalele importuri ale UE din Moldova sunt: utilaje și echipamente electrice, îmbrăcăminte și îmbrăcăminte și semințe pentru ulei.
- Numărul companiilor implicate în comerțul cu UE a continuat să crească: aproximativ 1 837 de companii moldovenești au exportat în UE în 2019, având în vedere ca în anul 2018 erau 1.734 de firme angajate în exportul cu UE.

Sursa: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/moldova/>

Evoluția comerțului bilateral România-Republica Moldova între anii 2015-2020

De pe urma Acordurilor de Asociere și de Liber Schimb UE-Republica Moldova beneficiază inclusiv antreprenorii români ca urmare a apartenenței României la UE. Acest lucru este întărit de faptul că din 2015 până în prezent comerțul dintre cele două state a crescut constant, de la un total de 1220,4 milioane de euro în 2015 la 1978,7 milioane de euro în 2019.

	2015	2016	2017	2018	2019	Martie 2020
Total	1220,4	1246	1547,4	1892,7	1978,7	480,86
Export	739,9	749,1	945,6	1152,9	1236,7	302,29
Import	480,5	496,9	601,8	739,8	742,0	178,57
Sold	259,4	252,2	343,8	413,1	494,7	123,72

- exprimat în milioane Euro –

sursa: MMACA și INS

- Conform datelor din tabel, în 2019, volumul schimburilor comerciale bilaterale a înregistrat o creștere de 4,5% față de anul anterior. Importul de produse moldovenești în România a

totalizat 742 milioane euro, iar exportul de produse românești a atins suma de 1236,7 milioane de euro, soldul balanței fiind de 494,6 milioane euro.

· **Principalele produse exportate de R. Moldova în România**, în anul anterior, au fost: Fire, cabluri, conductori electrici izolați, bare, țije din fier, oțeluri nealiat laminat la cald, Seminte de rapiță, Seminte de floarea-soarelui, Bare din fier sau din oțeluri nealiat, Costume taier, seturi, jachete, rochii, fuste, Damigene, sticle, baloane, borcane, căni, ambalaje, Alt mobilier și părți ale acestuia, Vin din struguri proaspeți, inclusiv vinuri cu alcool, etc.

· **Între produsele exportate de România în R. Moldova** se evidențiază următoarele: uleiuri din petrol, fire, cabluri, conductori electrici izolați, insecticide, fungicide, anti rozători, ierbicide, deșeuri și resturi din fontă, fier sau oțel, aparatură ptr. comutarea, tăierea, protecția, circ.el.sub 1000 V, piese izolante, autoturisme și alte autovehicule destinate transportului de persoane, seminte de floarea-soarelui, alte articole din materiale plastice, medicamente, etc.